

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XCIII. Corollarium tertium: Extra casum necessitatis non est licitum
Confessario pœnitentem absolvere secundùm opinionem incertam &
probabilem dumtaxat de sua jurisdictione; nec pœnitenti ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

probabiliter, vel probabilius profanas, & gentiles, dum posset adhibere certò christianas & sacras; & qui adorationi exponeret hostiam probabiliter, vel probabilius non consecratam, dum posset adhibere certò consecratam: ita & ille qui in Sacramentis administrandis adhiberet materiam vel formam probabiliter vel probabilius invalidam, dum posset adhibere certam.

1118 4°. denique quia maximè in ejusmodi locum habet Magistralis Augustini regula, *tene certum, dimitte incertum*. L. 50. Homil. 41. Item *graviter peccat quis in rebus ad salutem animæ pertinentibus, vel eo solo quòd certis incerta proponit*. L. 1. de Baptismo contra Donatist. c. 3.

1119 Dixi *circa necessitatem*: conveniunt quippe Theologi in necessitate, dum adhiberi nequit materia certa, seu aliud requisitum ad valorem, v. g. dum puer moritur, nec adest copia aquæ, nisi rosacæ, tunc Sacramentum administrari posse in materia, seu alio ad valorem requisito, solum probabiliter, dummodo tunc adhibeatur probabilior, quæ adhiberi potest. Cùm enim Sacramenta instituta sint pro salute hominum, non contra, quando simul vitari nequit periculum Sacramenti, periculumque salutis proximi, istud potius vitari debet quàm illud, nec tunc fit irreverentia Sacramento, utpote quod non temerè, sed prudenter & ex necessitate exponitur periculo.

CAPUT XCII.

Secundum Corollarium: Non est licitum scienter (extra casum necessitatis) absolvere poenitentem, solum formidolosè attritum.

1120 **P**Atet ex dictis capite præcedenti: cùm non solus animarum zelus, nec sola charitas in proximum, sed & religio in Deum postulet, ut quoad fieri potest, in administratione Sacramenti Pœnitentiæ, sicut & aliorum Sacramentorum, certa incertis præferantur, nec proinde Sacramentum administraretur in materia probabiliter, & incerta, dum adhiberi potest certa. In ejusmodi namque *rebus ad salutem animæ pertinentibus graviter quis peccat, vel eo solo quòd certis incerta proponit*. De quo ne dubium superesset, Ecclesia damnavit propositionem, quæ dicit, *non esse illicitum, in Sacramentis conferendis, sequi opinionem probabilem de valore illius, relicta incertiore, &c.* damnandoque declaravit practicè probabile non esse, quòd liceat adhibere materiam Sacramenti solum probabilem, seu probabiliter sufficientem ad valorem Sacramenti, ubi materia certa suppetit.

1121 Cùm igitur contritio vel attritio sit materia, vel quasi materia Sacramenti Pœnitentiæ; illud administrare contrito, vel attrito, contritione vel attritione solum probabiliter sufficiente, est illud administrare in materia vel quasi materia incerta, solumque probabiliter, dum adhiberi potest certa. Quod cùm (se-

cundum Ecclesiæ doctrinam) non liceat, nec practicè probabile sit quòd liceat, secundum eandem Ecclesiæ doctrinam practicè probabile non est, quòd liceat scienter administrare Sacramentum Pœnitentiæ solum attrito attritione formidolosà: utpote cujus sufficientia non est certa, ne moraliter quidem, sed ambigua & probabilis dumtaxat. Si enim S. Thomas quodlib. 9. a. 15. jure ambiguum pronuntiavit opinionem, de licita beneficiorum polygamia, ex eo quòd circa illam invenirentur Theologi Theologis, & Jurista Juristis contraria sentire (*Veritas, inquit, ambigua est... in hac questione. Cùm enim hac questio ad Theologos pertineat, in quantum dependet ex jure divino, vel ex jure naturali; & ad Juristas, in quantum dependet ex jure positivo: invenimur in ea Theologi Theologis, & Jurista Juristis contraria sentire*) jure majori ambigua pronuntiatur opinio de sufficientia attritionis purè formidolosæ, non solum ex eodem, seu simili fundamento (ex eo scilicet quòd in ea inveniantur Theologi Theologis, Episcopi Episcopis, Academia Academiis, Scholæ Scholis contraria sentire, nec ulla sit questio tam solemniter in Scholis controversa, quàm ista, ut totus Orbis Catholicus novit) sed & quia tota omninò Antiquitas opinioni illi contradicit, uti videbitur to. 3. lib. 5. ubi hac de re plura.

CAPUT XCIII.

Corollarium tertium: Extra casum necessitatis non est licitum Confessario poenitentem absolute secundum opinionem incertam & probabilem dumtaxat de sua jurisdictione; nec poenitentem licitum est tali Confessario peccata sua confiteri. Nisi ipsi foveat error communis, cuiusque coloratus proveniens à legitimo Superiore.

1122 **P**Robatur, quia non est licitum in Sacramenti conferendis & suscipiendis sequi opinionem probabilem de ejus valore, relicta tutiore. Ergo non est licitum in collatione vel susceptione Sacramenti Pœnitentiæ sequi opinionem probabilem de jurisdictione Ministri, relicta tutiore. Quippe sequi opinionem probabilem de Ministri jurisdictione, est sequi opinionem probabilem de Sacramenti valore. Cùm jurisdictionis requisita sit ad valorem Sacramenti, uti constat ex Tridentino sess. 14. c. 7. definiente, *nullius momenti esse absolutio- nem, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet jurisdictionem*. Si ergo jurisdictionis solum sit probabilis & incerta, valor Sacramenti solum erit probabilis & incertus. Ergo Sacramentum manifesto exponitur periculo nullitatis, & poenitens manifestè exponitur periculo amittendæ salutis, seu peccatorum suorum remissionis. Quod enim plures aiunt, in casu probabilis opinionis, si fortè à parte rei falsa sit, suppleri ab Ecclesia jurisdictionem: vel non est verum, vel saltem non est certum, sed

probabile ad summum. Quia nullum est certum istius suppletionis fundamentum. Equod enim? Respondet noster Lumbierus in observat. moralib. ad proposit. ab Innocentio XI. damnatas, observatione 3. §. 2. fundamentum de eo certificans esse 1.º quia hic fuit huc usque communis Doctorum sensus. Quem cum Ecclesia viderit, & videat ad eod communitate receptum, & a Confessariis in praxi observatum, taciturnitate sua & tolerantia dedit, datque jurisdictionem, per ratihabitionem de presenti: sicut cum Episcopus videt aliquem aliunde non approbatum coram se confessiones excipere, si raeat, ac toleret, ipsa tolerantia sua praesumitur licentiam ipsi dare.

2.º quia si Ecclesia noller modo dicto dare jurisdictionem, id declararet. Cum id omittere, in re adeo recepta, & ex qua innumerabilium animarum dependet salus, sit deficere in re maxime necessaria ad doctrinam & pastum, quem universalis Mater & Magistra dare tenetur. Cum igitur Pontifex innumerabilium animarum periculo aliter occurrere non possit, nisi vel mentem suam in contrarium declarando, vel jurisdictionem de facto suppleto, nec mentem suam in contrarium declaraverit, habemus praesumptionem moraliter certam (utpote fundatam in officio boni Pastoris, cui credible non est Summos Pontifices deesse) quod jurisdictionem suppleat.

3.º error communis vulgi tribuit jurisdictionem, ut habetur *Lege Barbarius* ff. de officio Praetoris. Ergo a fortiori communis sapientum sensus, praesertim omnium, qui certe in eo conveniunt, quod supposita opinione probabili, Ecclesia suppleat jurisdictionem, nec est in eo qui dissidet, inquit Lumbierus: licet enim Suarez, & quidam alii non habeant pro certo quod suppleat; assentiuntur adhuc ipsi quod suppleat.

1124 Sed triplex istud fundamentum nec certum, nec firmum esse multipliciter ostenditur. Primo namque Ecclesia multa, etiam animabus perniciosa, tolerat, quae non probat, nec rata habet, uti docet Augustinus epist. 119. his verbis: *Ecclesia Dei, inter multam paleam, multaque zizania constituta, multa tolerat, & tamen quae sunt contra fidem, vel bonam vitam, non approbat*, patetque ex tot opinionibus ab Alexandro VII. & Innocentio XI. condemnatis, quas licet Ecclesia sciret a variis Doctoribus tradi, diu tamen dissimulavit, usque dum ad iudicium ipsius delatae, per dictos Pontifices proscriptae fuerunt, tamquam scandalosae, animabusque perniciosae. Itaque ab Ecclesia multa per patientiam tolerantur, quae, si deducta fuerint ad iudicium, exigente iustitia non debeant tolerari, inquit Alexander III. cap. *jam dudum* de feriis, divinaque id plerumque fit providentia, ut interim momentosae veritates hinc inde fundamentaliter discussae magis elucescant, maturescatque fructus, priusquam definitiva Pontificis manu, opportuno tempore, ex evangelicae veritatis, vel

ecclesiasticae traditionis arbore colligatur....

2.º exemplum Episcopi ratam habentis absolutionem ejus, qui (alias sine jurisdictione) confessionem, Episcopo praesente, nec contradicente, excipit, in praesenti nihil probat. Quia nimis probat: censetur quippe Episcopus ratam habere absolutionem, ipso praesente, nec contradicente datam, etiam dum absolvens non nititur ullam opinionem probabili de sua jurisdictione, sed absolvit per meram ignorantiam, qua v. g. ignorat necessitatem sibi approbationem, vel eam adhuc durare, cum tamen expiraverit. In casu tamen similis ignorantiae, licet Ecclesia sciat multos Sacerdotes sine approbatione absolvere, non ideo supplet, sed tam absolutio quam confessio tali Sacerdoti facta, nulla est, prout sacra Congregatio declaravit apud Valerum in differentiis utriusque fori, verbo *parochus* differentia 5. Disparitas proinde est, quod, in casu dicto, Episcopus (cum facile possit, ideoque debeat contradicere, dum nullam habet rationem dissimulandi) si non contradicat, censetur consentire, juxta regulam juris, *qui tacet* (dum scilicet contradicere debet) *consentire videtur*. Ecclesia vero, in casu nostro, non tenetur illi Doctorum opinioni specialiter contradicere, sed potest iustis de causis eam tolerare, dum non deducitur ad iudicium ipsius. Et propterea, ex eo praecise quod non contradicat, non censetur consentire.

1126 Quod vero Ecclesia, iustis de causis, possit ejusmodi opinionem, vel opiniones tolerare, nec Pontifices, ex boni Pastoris officio, teneantur sententiam hac de re specialiter proferre, quamdiu ejusmodi opiniones ad iudicium ipsorum non deferuntur, constat ex citato cap. *jam dudum* de feriis, & ex praxi, seu consuetudine Ecclesiae, tamdiu, & tam frequenter tolerantis tam multas opiniones perniciosas & falsas, ad iudicium suum nondum deductas; quas deinde ad iudicium suum deductas opportuno tempore condemnat. Quare, si ob defectum validae absolutionis plures animae pereant, in casu nostro non pereunt culpa Ecclesiae, Summorumque Pontificum, sed Confessariorum, sine jurisdictione certa absolventium, qui habebunt Deo rationem reddere de periculo, cui & Sacramentum, & animas fratrum suorum exposuerunt: cum ad id cavendum speciali non indigerent Ecclesiae declaratione, sed satis ipsis esse deberent jus naturale, divinum, & canonicum, de praefendo certum incerto, ubi agitur de rebus necessitate medii necessariis, quatum valor non dependet ab opinionibus nostris; item de non exponendo Sacramentum periculo nullitatis, nec proximorum animas periculo damnationis, &c. Idque maxime post Decretum Innocentii XI. per quod Ecclesia jam satis declaravit se non probare, quod Confessarii in administratione Sacramenti poenitentiae, citra necessitatem, sequantur opinionem incertam, solumque probabilem de sua jurisdictione, unde

de pendet valor Sacramenti, dum illicitum declaravit, in Sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti, relicta tuiore.

1127 3°. suppletio jurisdictionis per Ecclesiam, ob summum rei momentum, unde valor Sacramenti pendet, salusque animarum, præsumenda non est sine certo in jure fundamento. Quo certè Adversarii destituti sunt: cum nullà lege vel Canone declaratur, Principem supplere defectum potestatis ad agendum, ob probabilem de sua potestate opinionem, quam agens habeat, magis quam ob inculpatam ignorantiam de defectu illius. Ob quam Principem non supplere, constat ex contractibus alienationis bonorum immobilium, ex inculpatam suæ inhabilitatis ignorantia initis à minorenni, necnon ex contractu matrimonii ab inhabilibus per ignorantiam inito, &c. Constat item ex absolutione per ignorantiam data à simplicis Sacerdote, ob inculpatam simplicitatem ignorante necessariam ad id approbationem, de cujus absolutionis, sicut & factæ ipsi confessionis nullitate extat declaratio S. Congregationis apud Valerum supra.

1128 4°. ex jure solùm habemus suppleri jurisdictionem, in casu quo duo concurrunt, scilicet communis error, quo quispiam creditur habere jurisdictionem, titulusque illius jurisdictionis à legitimo Superiore proveniens, licet invalidus ob vitium occultum. Siquidem lex *Barbarius* ff. de offic. Prætor. (in qua fundatur suppletio illa) fundat se super communi errore, & super autoritate Superioris. Nam ille servus, qui communi errore putabatur liber, habuit officium à Superiore, sicque ibi concurrebant duo, scilicet autoritas Superioris, & communis error. Et ideo nec sufficere communem errorem, sine titulo proveniente à legitimo Superiore, nec sufficere titulum à legitimo Superiore proveniente, sine communi errore, communis est sententia, uti testatur Abbas in cap. *diudum* 2. n. 20. de elect. eamque bis secuta est S. Congregatio Concilii, teste Fagnano ad cap. *ne imitari*, de constitut. n. 380. tenentque cum Canonistis Rosella verbo *confessio sacramentalis* 3. n. 41. Angelus verbo *confessio* 4. n. 12. Sylvester verbo *confessor* 2. n. 15. Navarrus in Manuali c. 9. n. 11. In casu verò nostro, non adest titulus proveniens à legitimo Superiore, solusque adest titulus proveniens ex privata Sacerdotis opinione; nec adest communis error, quo omnes communiter ipsum habeant pro Confessario legitimam jurisdictionem habente: cum supponatur uti jurisdictione, de qua variant Doctorum opiniones, & cui frequenter multi, vel etiam sapientiores contradicunt. Longè proinde urgentior est ratio supplendi jurisdictionem, in casu communis erroris, cum titulo supradicto (utpote in quo omnes docti, & indocti communiter habent aliquem pro legitimo Superiore, vel Ministro, atque ob communem, qui invaluit, errorem, sciri

ordinariè non potest, quòd careat jurisdictione, nec de eo dubitari) quam in casu probabilis opinionis, licet plurium, utpote ex adverso similiter habente probabilem opinionem, etiam subinde plurium, vel etiam sapientiorum, ob quam (saltem consulendo virum doctum) faciliùs dubitari potest de jurisdictione controversa, & consequenter adveri periculum nullitatis confessionis, & absolutionis, si tali quis confiteatur.

5°. denique quotidiana praxis, seu consuetudo utriusque politia, Ecclesiastica & Civilis, satis declarat nec Ecclesiam, nec Rempublicam supplere jurisdictionem, in casu probabilis opinionis de ea, dum deficit communis error cum titulo, ut supra. Quotidie namque videmus cassari sententiam Judicis, licet probabilem de sua competentia opinionem secuti, ob ipsius incompetentiam. Frequenter etiam videmus matrimonia declarari nulla, ob defectum jurisdictionis in Ministro, qui illi adfuit, non obstante quòd secutus fuerit probabilem de sua jurisdictione opinionem. Quæ profectò cassationes, & declarationes non fierent, si Ecclesia in casu probabilis opinionis suppleret jurisdictionem. Et ideo à prima propositione per Innocentium XI. damnata, excipiendi non sunt Confessarii, in administratione Sacramenti pœnitentiæ, extra necessitatis articulum, probabilem sequentes opinionem minus tutam de sua jurisdictione; sed dicendum, ipsis licitum non esse, sequi talem opinionem, uti præter Rosellam, Angelum, Sylvestrum, Navarrum supra, meritò docent Nugnus, Peregrinus, Salas, & noster Philippus à SS. Trinitate (apud Franciscum à Jesu Maria tr. 6. de pœnit. c. 11. n. 73.) & cum iis Fagnanus loco citato, Garcias de benefic. p. 5. c. 4. n. 305. & c. 8. n. 87. (ubi hac de re refert Cardinalium declarationes) Petrus Marchantius Trib. Sacram. to. 1. tr. 2. tit. 3. q. 4. Oviedo 1. 2. tr. 5. controv. 3. puncto 4. n. 33. & seqq. Bardi in Bullam *Cruciata* p. 2. tr. 5. c. 1. sect. 14. n. 185. & 187. Spinola de elect. opin. disput. 3. sect. 6. conclus. 3. alique non pauci. Proinde verum non est sapientes omnes in contraria sententia convenite.

Caveant igitur Confessarii, ne rei sint frustrati valoris Sacramenti, perditionisque animarum, contrariam sententiam, tam validis argumentis disjectam, in praxi sequendo. Caveant nominatim Confessarii Regulares, ne in administratione Sacramenti pœnitentiæ utantur privilegiis incertis, & sub opinione positus, quibus alii probabiliter affirmant, alii probabiliter negant ipsis competere jurisdictionem. Et multò magis caveant, ne, in puncto approbationis, vel jurisdictionis, sequantur opiniones, quas noster Lumbierus loco supra relato §. 3. appellat laxas, distortas, contentiosas, & contra se habentes decreta Ecclesiæ; quæ licet sæpiùs expressè declaraverit, v. g. ipsos non posse ubique absolvere cum sola approbatione ab uno Ordinario, nec posse

abfolvere à refervatis Ordinario, abfque ejus facultate, &c. nonnulli equidem Theologi (inquit præfatus Author) contentiofè perfiftunt, quærentes interpretationes, diverticula, & limitationes parum folidas, ut proprio judicio indulgeant. Quod cum fit contra Ecclefiam quafi contendere, nullo fundamento moveri poffunt, ut credant fupplendum ab Ecclefia quidquam, vel ipfam tacitè confentire, ubi toties expreffè difsentit.

CAPUT XCIV.

Corollarium quartum: Sacerdos, confcius peccati mortalis, debet potius celebrare contritus, quam eo confiteri, qui nonnifi probabilem, & incertam habet jurisdictionem.

1131 Sequitur ex dictis capite præcedenti. Et ratio est, quia debet potius omittere confessionem, quam invalidæ confessionis, & abfolutionis fubire difcrimen. Neque enim præceptum confessionis celebrationi præmittendæ urget, nifi dum habetur copia Confefforis certò idonei.

CAPUT XCV.

Corollarium quintum: Non est licitum fequi quamlibet opinionem repertam in Authore juniore (licet approbato) etiam dum non constat opinionem illam condemnatam effe à Sede Apostolica, ut improbabilem.

1132 Aſertio manifesta est, tum ex eo quòd fequi non liceat quamcumque opinionem probabilem. Tum ex eo quòd non eo ipfo opinio probabilis cenferi poffit, quo reperitur in Authore moderno, tametsi non conftet ab Ecclefia damnatam effe ut improbabilem. Contraria namque propositio, videlicet, *fi liber fit alicujus Junioris, & Moderni, debet opinio cenferi probabilis, dum non constat rejectam effe à Sede Apostolica, tamquam improbabilem*, damnata est ab Alexandro VII. Hanc quoque propositionem: *Authoritas unius Doctoris probi & docti, reddit opinionem probabilem*, Facultas Lovaniensis anno 1657. hanc cenfurâ notavit: *Perniciofa est, & innumeras absurditates invehit in omni materia doctrinae moralis. Cujus cenfuræ veritatem probant centum decem propositiones, partim ab eodem Alexandro VII. partim ab Innocentio XI. proſcriptæ, tamquam perniciofæ & ſcandalofæ, abſurdiſſimæque aliæ, quas Prolegomeno 1. c. 2. produximus. Singulæ enim traditæ sunt ab uno vel pluribus Authoribus doctis & piis. Vixque ulla hoc sæculo fuit opinio tam exorbitans, quæ non habuerit ejuſmodi Patronum, reputatum doctum & pium. Nec tamen authoritas unius, vel plurium ejuſmodi Authorum, propositionibus & abſurditatibus iſtis practicam conciliavit probabilitatem. Imò nec turba Doctorum eam conciliat, nifi concurrant conditiones cap. 81. recensitæ, ob*

rationes ibidem allatas. Vide etiam Prolegom. 3. c. 10. ubi multis offendimus, authoritatem illorum Doctorum (quàmlibet multorum) qui morales ſuas reſolutiones (præfertim jus divinum concernentes) magis ex humana ratione antecedente, quàm ex ſacris Litteris, & SS. Patribus derivant, non ſatis habere ponderis, ad inducendam practicam, ſecuramque probabilitatem.

Sed præ cæteris ſuſpecta atque infeſura (ob dicta ibidem) haberi debet authoritas eorum, quorum Theologia Moralis vel abundat opinionibus noviter adinventis, contra communem Veterum doctrinam, vel laxioribus reſolutionibus, ab evangelica ſimplicitate, ſanctorumque Patrum doctrinâ alienis. Quippe antiqua eſt veritas, nec nova de moribus, jus divinum concernentibus, doctrina Evangelica eſt, nec Apoſtolica. Teſte etiam Alexandro VII. ſi laxiora illa opinamenta *pro recta regula fideles in praxi ſequerentur, ingens irreptura eſſet vita chriſtiana corruptela, viamque ſalutis, quam ſuprema Veritas, Deus, arctam eſſe definiuit, in animarum perniciem dilateri, ſeu verius perverti contingeret.* Et ideò noſter B. Joannes à Cruce in Sententiis Sent. 72. *Siquis (ait) tibi perſuadere conetur doctrinam laxam, tametsi miraculis eam conſirmet, non credas.* Tales itaque Doctores haud minùs ſuſpecti eſſe debent, nec magis audiri, quàm Scribæ & Phariſæi, ſuis traditionibus Dei doctrinam relaxantes, & relaxando deſtruentes. De quibus Dominus quidem dixit: *Super Cathedram Moysi ſederunt Scribæ & Phariſæi: quæcumque ergo dixerint vobis, ſervate & facite;* per hoc ſignificare volens audiendos Doctores & Paſtores, dum Dei legem ex ſacris Litteris, vel Traditione Patrum erutam proponunt; ſed non ſic, dum eandem divinam legem ſuis adinventio-nibus relaxant. Neque enim dati ſunt Doctores, nec proinde audiendi in deſtructionem, ſed in ædificationem. 1. Cor. 10. Unde qui dixit, *ſuper Cathedram Moysi*, &c. idem ipſe de iſdem dixit: *Si cæcus cæco ducatum præſtet, ambo in foveam cadunt.*

Non itaque audiendus Caramuel, cum ait: *1133 Quidquid Diana docet, benè docet. Item, certis ſummis tanto illius dogmata Doctorum firmari numero, ut querenti, an hoc vel illud liceat, ſufficiat dicere, Diana dixit.* Neque enim in Schola Pythagoræ ſumus (cujus diſcipuli opinionibus ipſius acquieſcebant, non aliâ ratione, niſi quia ipſe dixit) ſed in ſchola Chriſti, cujus, & non Dianæ, magiſterio didicimus arctitudinem viæ deducentis ad vitam, & latitudinem viæ deducentis ad mortem. Multas certè Dianæ opiniones nimis laxas eſſe, viri pii deplorant, earumque nonnullas Ecclefia condemnavit, ſicut & Caramuelis plurimas. Qui certè poſtquam dixit, quòd unius vel plurium Doctorum authoritas probabilem efficit opinionem, nimis audacter addidit: *Non datur in mundo viſibilis authoritas condemnandi opiniones probabiles, id eſt, quæ aliquibus vi-*